

Als Thuis – en de verbinding met het Thuis Voelen

Inleiding Hetti Willemse: uitreiking stimuleringsprijs Als Thuis – Cordaan
10 november 2011

Ik heb genoten van de acht inspirerende presentaties door de genomineerden. Genieten is ook iets wat je doet als je ergens Thuis Voelt. En tijdens een aantal van de presentaties gaven genomineerden al een voorzet van het thema dat ik met u wil delen. Genomineerden spraken namelijk van je Als Thuis Voelen. En de verbinding tussen Als Thuis en Thuis Voelen is nu juist waar mijn verhaal over gaat.

Thuis voelen in een vertrouwde omgeving, het is een belangrijk element voor ons welbevinden. Ook als er zorg nodig is, willen mensen zo lang mogelijk thuis wonen. Wanneer dit niet meer mogelijk is, dan ga je op zoek naar een huis dat vertrouwd is: je hoopt dan waar het is *als thuis*.

Als Thuis. Het is een van de peilers in de visie van Cordaan en vormt het kader voor de stimuleringsprijs die vandaag wordt uitgereikt aan het beste Als Thuis-idee, ontwikkelt op de werkvloer. Op 17 oktober j.l. stond het thema ook centraal tijdens de Cordaanlezing. Jan-Willem Duyvendak, hoogleraar in de sociologie aan de Universiteit van Amsterdam gaf een interessante lezing over hoe zorg-als-thuis aanzet tot nadenken over hoe we de professionele zorg beter kunnen invullen. Als voorbeeld werd de zorgtrilogie: Thuis Wezen, Thuis Voelen en Thuis Zijn, nog aangehaald die ik samen met Tineke van den Klinkenberg heb geschreven. Volgens de heer Duyvendak gidsen die het “thuis voelen” tot het ijkpunt van zorgkwaliteit maken.

In de lijn van de gidsen, gaan Tineke van den Klinkenberg en ik bijna wekelijks, als ware wij Johanna's van Dam langs bij verpleeg- en verzorgingshuizen door het hele land. Van deze bezoeken worden recensies gemaakt en geplaatst op de website www.zorgvisite.nl, waar tevens ook de zorgtrilogie te downloaden is. Ik heb hiervan een stapel visitekaartjes liggen. Tijdens de visites besteden we met name aandacht aan de vraag of het huis in kwestie als ‘thuis’ voelt en we geven ook verschillende tips om het Thuis Gevoel te verbeteren. Elke 14 dagen geven we digitaal een nieuwsbericht uit waarin de nieuwste recensies zijn opgenomen en nieuwe tips uit onze bezoeken opgedaan. Ik nodig u graag uit u, via de website gratis te abonneren op het nieuwsbericht. Als tips nemen we zaken op die we opvallend vinden of vondsten die we de moeite waard vinden dat andere verpleeg – en verzorgingshuizen daarvan weten. Het zijn vaak de kleine dingen die er gewoon al erg toe doen. Als wij bij een verpleeghuis van die lekkere fleece-dekentjes op de buitenstoelen zien liggen, waardoor je net nog wat langer buiten kunt zitten als het een graadje lager qua temperatuur is dan geven we die tip. Of het uitzetten van een ‘Zwaairoute’ voor resp. wandelaars, joggers en

hardlopers langs de verpleeg en verzorgingshuizen in je gemeente; net dat contactmoment dat er toe doet.

Het streven naar een toestand of situatie *Als Thuis* voor bewoners is een mooi ideaal om te hebben als zorgaanbieder. Het is een bepaalde situatie die je als zorgorganisatie kunt creëren en die wij tijdens onze zorgvisites op meerdere plekken tegenkomen en met aantallen theekopjes in de recensies beoordelen. Ongecompliceerd is het ideaal echter niet. Want wat is dit *Als Thuis* precies en betekent dat ook automatisch dat mensen die er wonen, werken en leven zich Thuis Voelen?

“Thuis voelen, doe je niet bij iedereen en zeker niet overal”, zo zei Jan-Willem Duyvendak het tijdens de Cordaan lezing.

Thuis Voelen is dus een individuele waarde, een gevoel, een emotie. Waar de een zich Thuis Voelt, kan de ander ervan gruwen. Je Thuis Voelen kun je niet opleggen, maar je kunt er wel met een invoelend vermogen naar de ander je best voor doen om het zo aangenaam mogelijk te maken, door het gezellig te maken, door belangstellend te zijn, door attent te zijn op verschillende gevoelens, de tafel te dekken en lekker te koken, door verschillende sferen en activiteiten aan te bieden, want de ene mens is de andere niet, net zo min als het ene huis het nadere. Kortom, een situatie Als Thuis te creëren, door personeel op te leiden en voor goede huisvesting en faciliteiten te zorgen. En vooral door continu en inhoudelijk te informeren en te communiceren. Daar is nog veel terrein op te winnen!

Ik ben een aantal jaren lid van de gemeenteraad van Amsterdam geweest met ondermeer de Ruimtelijke Ordening in mijn portefeuille. Hoeveel stedenbouwkundige en bestemmingsplannen ik wel niet de revue zag passeren met de zin ‘Voor de openbare ruimte geldt dat deze schoon, heel en veilig moet zijn’. U kunt zich toch niet voorstellen dat uw bezoek bij u thuis binnen komt met de woorden ‘Wat heb jij een schoon, heel en veilig huis!’ Dan is er wel iets goed mis met de huiselijkheid en de genoegens die je aan je thuis ontleent. Dus elke keer weer bracht ik in dat deze kwalificaties Schoon, heel en veilig noodzakelijke voorwaarden zijn, maar dat de essentie is dat je een visie hebt op en benoemt wat voor sfeer en inhoud je de openbare ruimte wilt geven. Eigenlijk geldt dit net zo zeer voor de hele zorg.

Een dochter van een bewoonster van een verpleeghuis vertelde mij dat Thuis Voelen voor haar betekende dat ze ongevraagd een koekje uit de koektrommel op tafel mocht pakken, net zoals thuis vroeger. Vanuit de zorgorganisatie kwam daarop de reactie: “nou dat doen wij niet hoor. Dan is de koekjestrommel meteen leeg!”

Het zijn vaak juist dit soort kleine, dagelijkse dingen die een enorm verschil maken voor de sfeer en de beleving in een zorginstelling. Je Thuis Voelen, het Thuisgevoel, hangt samen met individuele emoties en herinneringen van mensen.

Als Thuis betekent dus niet automatisch dat iedereen zich in een verpleeg- of verzorgingshuis zal Thuis Voelen. Met het streven naar zorg-als-thuis kunnen wel de voorwaarden worden gecreëerd aan de hand waarvan mensen hun Thuis Gevoel kunnen inrichten. Belangrijk is de wensen en behoeften van naasten in relatie tot de bewoners als vertrekpunt te nemen. Als naasten graag langskomen in het huis, zorgen ze voor meer reuring en gezelligheid. Ook besteden zij meer en vaker tijd en aandacht aan hun dierbaren, en ontlasten daarmee de zorgmedewerkers. Dan snijdt het mes ook nog eens aan twee kanten en kent het thuis gevoel een spin off van bewoners en naasten, naar medewerkers en de organisatie als geheel. Daarom pleiten wij er ook altijd voor om in je verpleeg- of verzorgingshuis dingen aan te bieden die prettig zijn voor de bezoekers. Bijvoorbeeld een zwembadje of speelplaatsje voor de kleinkinderen, fitness, een tennisbaantje, en vooral ook WIFI, elk hotel, park of café heeft het al zo'n beetje beschikbaar en het is een enorm belangrijk medium om de informatie en communicatie op een persoonlijke basis werelden van jong en oud met elkaar te delen

Het is een goed initiatief om het thema 'Als Thuis' te stimuleren vanaf en op de werkvloer. Met deze initiatieven kan verbinding worden gezocht met de variatie aan wat Als Thuis uiteindelijk voor verschillende mensen is.

Voor de volgende stimuleringsprijs heb ik wel een stimulans en het is toepasselijk om dat vandaag, op de Dag van Mantelzorg 2011 te doen: Doe het in bondgenootschap met de naasten en waar maar mogelijk met de cliënten, zodat de aansluiting op hun wensen en behoeften – die zo belangrijk zijn voor het Thuis Voelen – van meet af aan bij de Als Thuis initiatieven gebeurt. Als Thuis Voelen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Hetti Willemse

10-11-2011